

jag hoppas det, framförallt bära någon frukt genom att ställa vetenskapens mål högt och i samma mon stämma den kunskapssökandes sinne ödmjukt.

Ja jag bekänner, att under en för mina år och mina lefnadsöden naturlig misströstan, att kunna bringa det långt i den omfattande vetenskap, jag har att föredraga, det är mig en tröst att tänka, att dess framställning skall gifva rik anledning, att erinra ungdomen vid detta Universitet: – huru kärleken till vetandet är ett tomt ord, der icke håg och förmåga till uppoffrande arbete och ansträngning bevisar dess verklighet, huru icke blott de bland densamma äro härtill kallade, som egna sig åt vetenskapens tjänst, utan äfven de, som, i särskilda andra värf egna sig åt fäderneslandets tjänst; huru kärleken till detta fosterland, för hvilken ungdomshjertat alltid är öppet, likväl icke bevisas genom varm känsla blott, utan äfven den genom arbete och sjelfuppoffring; huru det är endast svaga sjäalars, lättsinnets eller maklighetens, toma undflykt, att hänskjuta detta arbete och denna uppoffring till en kommande tid, då hvarken vilja eller krafter dertill skola finnas, emedan de under ungdomsåren icke blifvit närda och stärkta; men huru ungdomen har att bevisa denna kärlek till vetandets intressen och fosterlandets – här – nu, i denna tidpunkt af sitt lif, i detta värf, att söka vetande, för hvilket den här samlas. Mitt bemödande skall blifva, att till densamma ställa denna uppmaning icke blott med det varma hjertats rätt utan med exemplets.

179 *F. C. RUNEBERG – J. V. SNELLMAN 15. V 1856*
HUB, JVS handskriftssamling

Borgå den 15de Maj 1856.

Gode broder Snellman!

Med hjertligt deltagande såg jag af ditt bref hvilken sorgetid Ni haft att genomkämpa, men hoppas nu att allt ondt är förbi, åtminstone ha resande sagt oss att det nu skulle stå bättre till hos eder. Måtte detta nu träffa eder alla glada och friska.

Tack, gode vän, för det så vänskapliga brefvet! God och vänlig har Snellman visst alltid varit emot mig, men detta var nu så enkom vänskapsfullt att jag ej nog kan tacka dig derföre. Det gör mig dock ondt att du så mycket tog Dig hinder af mina småsaker. Jag tvekade nog på förhand att upptaga din tid, hvem känner icke huru upptagen Snellmans tid måste vara, men jag tänkte blott på »en qvällsstund». Din godhet och vänlighet tog saken annorlunda, och mig gjorde du dermed en större tjänst än du anade, ty derigenom slöts en strid som genomgått hela mitt lif. Nu åtminstone synes den mig slutad, om än på visst sätt försent; Dock ho vet om icke tvifvelsmålen ännu hitta på att vakna.

Af hvad jag skref som barn och ung har jag nästan intet kvar. Till »Morgonbladet» skref jag mycket, dock mest öfversättningar. Uti en årgång har jag verkligen största andelen. Små romanungar skref jag deremellan för mitt nöje, med all möjlig aktning för conveniensen och skygghet för att deri blotta min inre menniska. Detta var fullkomligt afsigtligt. Så gick många år och mycket litet skref jag, gaf mig icke heller tid dertill. Men så kom en tid af flerårig sjukdom som till och

med tvenne gånger förde mig nära döden, och samtidigt dermed drabbade mig ett djupt och bittert själslidande. Urståndsatt att göra nytta i mitt hus ägde jag således tid att söka glömska i digten. Men då orkade jag ej med sällskapskonveniensen småband utan skref ur min egen själ. Derföre bära och flere af styckena från denna tid vittne om min sinnesstämning.

Det första jag då skref var Simrith och jag hade då den så stora glädjen att se huru riktigt innerligt detta stycke glädde Runeberg. På hans önskan trycktes då småningom något smått; men då började goda
10 vänner funderingar och tvifvel, och, med ett ord sagt: »ett fruntimmer bör ej befatta sig med sådant, hon har angelägnare att göra». (annat är det med karlarna deras göromål äro ej så viktiga, tycks man mena) »Bara att sticka strumpor åt man och barn ger arbete nog» o. s. v. Väl visste jag med mitt samvete att jag alldrig åt mitt skrifveri egnat andra stunder än sådana då jag ändå ej orkat arbeta, jag skref nemligen med blyertspenna, liggande, eller och någon söndagsafton som jag tog ifrån andra, (om än oskyldigare,) förströelser, visiter och dylikt. Och så tyckte jag att den tolfskilling till och med som ett par strumpor skulle
20 kostat att sticka möjligen kunnat användas på dyrare nöjen än skrifveri; men huru det var så jägtade och oroade mig dock allt detta, derföre att jag sjelf tvekade om huruvida icke hela mitt skrifveri dock vore alltför mycket skröp, hvaremot åter min egenkärlek andra stunder protesterade.

Emellertid begärtes nu åter då och då något kalender bidrag af mig, men nu nekade Runeberg. Som jag redan förut var oense med mig sjelf, så slog mig detta och jag trodde äfven honom vara emot mitt skrifveri. Jag beslöt att upphöra dermed och sade honom det, men han svarade mig helt tranquil: det kan du inte! Jag medger att jag icke lätt kunde,
30 men sedan jag hittat på att endast inom mig sjelf fullfölja de ideer som fladdrade för mitt sinne, men utan att nedskrifva dem, så lyckades det mig småningom att qvåsa de fantasierna som alltid ville vakna, och jag upphörde slutligen att besökas af dem. När R(une) (er)g sedan märkte att jag både kunnat och velat så var han ej nöjd dermed utan uppmanade mig flere gånger att icke svälta ihjäl mig, men det var redan gjort, och jag har sedan nästan intet kunnat skrifva. Föga vaknar det heller mera hos mig. Nå ja, förlusten är ringa eljest, men icke så för mig sjelf, ty min glädje af att dikta var stor.

Ser Snellman, nu kom jag att skrifva så vidlyftigt om allt detta, dels emedan jag yttrade att jag varit i strid med mig sjelf om mitt skrifvande,
40 dels för att säga hvarföre jag har så litet af dessa mina egentliga egna stycken, mina sagor, som jag brukar kalla dem. Af »vanlig romanprosa» har jag en hel hop. Jag vet dock icke om icke jag skall våga tro att det enda litet större stycke jag har, såsom skrifvet inom samma tid som sagorna, skall vara litet mera egendomligt.

Prologen var alldrig ernad att tryckas, det var ett tillfällighets skämt i sin tid och kom med nu af misstag liksom, befängt nog, en liten uppsats af R(une) (er)g. Jag var vårdslös nog att icke genomse bundten i Helsingfors, utan lemnade den sådan jag i ögonblicket af resan nappade den med mig. Att Pärongrenskan af mig sågs i för god dager,
50 kom sig troligen deraf att gumman sjelf stod lifs lefvande, för mina ögon i stället för historien om henne, ty denna berättelse är ända i detaille »sann händelse», något hvarmed jag icke kan skryta vid något annat stycke.

Utom de af Snellman nämnda har jag haft tryckta: »Glasörat» i Necken, som jag tror icke anslog, åtminstone vet jag det var fallet med

folk som läsa på sin höjd romaner. Dertill bidrog troligen och något hänsyftningar på folk och seder som för sådana läsare voro mera fremmande än jag tänkt på. Också skall man ha tyckt det vara för barn och icke för gammalt folk; det är sannt de handlande personerna äro dockor, men icke synes det mig just ändå vara barnintressen som der vidröras. Topelius gaf det ändå en liten vacker orlofsedel, Palmblad en dito och R^{une}b^{erg} gillade det mycket. Det är en knippe småsagor, kittet som håller ihop dem torde vara sämst, åtminstone i mitt eget tycke. Palmblads råd till författaren att egna sig åt det humoristiska har jag just för dess förunderlighet ihågkommit, men icke försökt följa. Holsti gaf Simrith ett så högt beröm i »Morgonbladet» att jag haft lust bli egenkär, om ej i mitt inre grinat ett ideligt: Åh fy, låt bli hela skrifskräpet. 10

Nå nu kom jag af vägen, jag skulle ju säga hvad jag haft tryckt och ernade intaga i mitt lilla häfte. Utom det nämnda: »En dröm» i Necken, »Vid insjöns strand» i B^{orgå} T^{idning} (alla sagor) och i morgonbladet 1833 »Den unga nunnan» litet åt sagornas håll kanske, men mera »vanlig romanprosa» hvilket »de båda resande» i samma årgång helt och hållit är. Dertill några små verser, och kanske möjligen en bit »om namn» i morgonbladet, som jag en gång i betraktande af min anonymitet svarade på Snellmans fråga – öfversättning. Rätta ordet hade kunnat vara »idéen engelsk». Lönnrot frågte i ett bref till R^{une}b^{erg} hvem som skrifvit »Nunnan», men fick af samma skäl intet svar. Otryckta som jag tänkte ta med äro ännu några små verser och ett par små berättelser hvaraf den ena går något åt sagorna. De der berättelserna, »prestkragorna» med, tänkte jag låta komma som en liten efterpiece, just i inseende deraf att mina sagor, åtminstone af den sort läsare som jag väl torde mest få räkna, troligen komma att föras till det enda icke goda, det ennuyösa slaget. Det finnes så alldeles litet af roman i dem för att vara roliga. Dertill ville jag gerna ha litet »vanlig romanprosa» med, om den nemligen ej är för skral i sitt slag. Kanske kunde man göra tre afdelningar – sagor – visor – berättelser. Van som jag är att borra mig ned i lifvets argaste prosa, just för att försona mina synder att försöka prätisera, ville jag ej heller visa mig i verlden så alldeles på styltor. Dessutom skulle de små berättelserna kunna förmedla en öfvergång till mina öfriga berättelser om de i en framtid skulle anses värda trycksvärtan. Dock, rätt betänkt, 20 år gamla små anspråkslösa romanbitar, nej ha de i tiden haft någon kolsyra nog har den ren hunnit afdunssta, 20

Till Borgå Tidning gaf jag icke det jag ernade utan Harpspelerskans dotter. Det är ej fritt att icke det kostar på mig att ge till B^{orgå} T^{idning} hvad jag kunde få in i Litt^{eratur} B^{lad} men jag måste. Ett par småstycken medsänder jag, vill Snellman göra dem den hedern att låta dem få plats i Litt^{eratur} B^{lad} så är jag naturligtvis mycket smickrad. Huruvida jag just bör låta trycka mycket mer på förhand vet jag ej, det blir ändå hälften gammalt, och folk torde vara nog malitiösa att mena sig ha haft nog af att läsa det engång. 30

Ja det är vackert att komma och bjuda mig honorarium! Huru mycket borde då jag honorera Snellman för sitt besvär och tidspillan för mina småsaker, under hvilken tid så mången spalt hunnit så mångfalldigt värderikare fyllas i Litt^{eratur} B^{lad} än med mitt småplock. 40

Före hösten blir nu i alla fall ingen tryckning af mitt lilla häfte, hvem vet kanske träffas vi innan dess.

Hälsa så hjertligen Jeanette och edra barn. Måtte ni nu alla vara och få förblifva friska. Runeberg hälsar kärvänligen.

Ursägta nu mitt långa bref.

Vännen Fredrika Runeberg.

180 *J. V. SNELLMAN – J. L. SNELLMAN 17.V 1856*
HUB, JVS handskriftssamling

10

Älskade Maka!

Gud vare lofvad, att i alla befinnen er väl. Gif dock flitigt terpentin åt lilla gossen, hvars lungor äro mest i fara.

Med budet, Köyökkä, som säger Rusthållarn hafva bedt honom taga, hvad här finns, följer: flickornas kista, 1 1/2 L LU Sill, en korg med Potatismjöl stärkelse, silkessnodd, silke, skosnöre, Turkiskt garn, Hattband, Spenatfrö – en butelj jäst, mera kan ej fås, och ett fiskben –

20

1 k \langle anna \rangle Sirap – En korg namnam till Ida.
Som du finner, lägger Du på mig alltid en dryg anpart af all omsorg till den myckna tunga jag har för egen del. För Din tänker Du icke ens på en bit bröd åt mig. Jag säger detta icke för att klaga – ty det räcker ej så länge, men för att lägga Dig på sinne, att något i mitt lif fattas, som Du icke ens vill ersätta med en enda strykning af din hand öfver min af bekymmer tunga panna. Dock det är fåfängt tala derom, ty det kan ej hjälpas. Gud beskydde Eder Dig och barnen. Kyss dem alla från allas Eder faderliga.

J. V. S:n

d. 17 Maj.

30

181 *J. V. SNELLMAN – J. L. SNELLMAN 9.VI 1856*
HUB, JVS handskriftssamling

Helsingfors den 9 Juni 1856.

Älskade Maka!

Gud vare hos Eder, Dig och barnen, och låte Eder lefva mig till glädje, friska och förnöjda.

40

Jag sänder härjemte:

Klädningstyg åt Dig och Hanna.

Blustyg och Byxtyg åt Gossarne

De begärda trådrullarne –

Ärter 2 LU , den enda sort, som fås.

Prinsens droppar, Kräkvin och Barnpulver.

Mitt lif här är ödsligt. Dock lider arbetet väl, och jag kan hoppas att Söndag vecka till vara hos Er. Endast att mina ögon äro skrala.

Lef Väl! Din kärleksfulle Make

50

Snellman.

Konfekten följer med.